

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 205. Laudatis Pontificibus accedum novissimi Pontifices, Cardinales,
Episcopi, Theologique gravissimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

gentiam plenariam concedentium, non est, ut eam in tota sua plenitudine consequantur (praescriptas condiciones adimplendo) qui ipsius plenitudine, secundum divinam legem, se dignos non reddiderunt, pro posse faciendo dignos poenitentiae fructus. Neque enim plenaria Indulgentia idem plenaria dicitur, quia omnes, quibus conceditur, eam plenarie consequuntur; sed quia Pontifex, eam concedendo, concedit totum, ad quod potestas clavium se extendit, sive quia intendit dare totum quod potest secundum plenitudinem potestatis suae. Sicut enim Bonifacius VIII. exposuit quod dicit in extrav. antiquorum, Indulgentiam plenam, plenioris & plenissimam concedendo. Ad quae verba Glossator sic habet: *Dico, Papam interpretatum fuisse in Confessorio, me presente, ideo plenam & plenissimam merito dici, quia talis est, prout clavium potestas se extendit, idem tam multum dare volebat Pontifex, quantum dare poterat virtute clavium in eiusmodi circumstantiis.*

2493 Intellegebat ergo Pontifex plenitudinem, quantum est ex parte potestatis & voluntatis suae, suppositis supponendis secundum legem Dei: non autem plenitudinem, quantum est ex parte effectus, ita ut eam omnes plenarie consequerentur. Alias omnes, quibus conceditur, eam aequaliter (quia aequè plenarie) consequerentur. Cujus oppositum, in dicta extrav. Bonifacius VIII. declarat, dicens: *unusquisque tamen plus merebitur, & Indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas (ad laudandam Indulgentiam designatas) amplius & devotius frequentabit.*

2494 Ille proinde sensus est Romanae Ecclesiae. Quae propterea in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. Indulgentiam quidem plenariam concessit contribuentibus in expensas belli sacri, sed participandas juxta quantitatem subsidii, & devotionis affectuum.

2495 Atque hoc modo intellecta Indulgentia non praedjudicat divinae legi (de satisfactionis, dignorumque poenitentiae fructuum necessitate) nec praedjudicat Ecclesiae honori, nec animarum saluti, nec Indulgentias ipsas contemptibiles reddunt, (prout haeretici praetendunt) quia nimia facilitate remittendi incentivum non tribuunt delinquendi. Quod omnino cavere, Ecclesiae mens semper fuit, ideoque in novissimo etiam Generali Concilio Tridentino sess. 25. in Decreto de Indulgentiis voluit, in concedendis Indulgentiis moderationem, juxta veterem & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur, id est ne nimia Indulgentiarum facilitas incentivum peccatoribus tribuat poenitentialem satisfactionem, dignosque poenitentiae fructus praetermittendi, sibi perluadendo, facili ratione sibi peccata remitti per Indulgentias, absque aliorum operum poenitentialium labore. Quam persuasionem cum ipsis ingerat opinio quam impugnamus, Ecclesiae Catholicae menti patet contrariatur, ut dixi cap. praecedenti.

2496 Denique Indulgentiae modo dicto intellectae, omni ex parte plurimum utiles sunt, rectaeque rationi omnino conformes. Utiles quidem, eo quod talis & tanta sit infirmitas nostra, ut, etiam post laboriosa poenitentiae opera, pro morali nostra possibilitate praedicata, ob quotidiana delicta nostra non parum nobis supererit in altera vita luendum, ut supra dixi. Sunt etiam conformes rectae rationi, utpote quae dicat, quod Indulgentiarum, etiam plenarum, effectum amplius participare debeat, qui ad eas participandas amplius est dispositus, sicut Sacramentorum effectum ampliorum consequuntur, amplius dispositi. Ampliorem proinde Indulgentiarum effectum ceteris paribus participare debeant, qui pro paucioribus & levioribus satisfacere habent, quam qui

pro pluribus & gravioribus: ampliorum item, qui ad satisfaciendum pro seipsis nihil neglexerunt, quam qui neglexerunt.

Nec intellectus ille obstat, ne verum sit quod vulgo dicitur: *Indulgentiae tantum valent, quantum sonant.* Quia adhuc hoc verum est simpliciter, si debita dispositio adit: secundum quid verò, sive quantum est ex parte concedentis, si ad totalem effectum aliquid desit ex parte recipientis, uti ex Bonifacio VIII. diximus n. 2493.

Fateor quidem, hoc posito, valde incertum esse, quando quis plenariam Indulgentiam plenarie consequatur, & quantum quaeque ex ea consequatur. Verum incertitudo ista perutilis est ad stimulandum Fideles, ne propter Indulgentias negligant poenitentiae labores, neque opera pietatis, neque ampliorum remissionem per Sacramentorum frequentationem: praecipue quia quandoque sunt plurimum debitores, quam credant, ait S. Thomas in 4. dist. 20. q. 1. a. 3. questiuic. 1. ad 4.

CAPUT CCV.

Laudatis Pontificibus accedunt novissimi Pontifices, Cardinales, Episcopi, Theologice gravissimi.

2497 Ante Eugenium IV. referendus fuerat Innocentius III. qui in cap. super eo de poenit. & remiss. ait, quod licet generaliter fiat Indulgentia, propter laborem, propter devotionem & pericula, tamen unus plus alio habet intra metam a Praelatis constitutam, secundum quod plus devotus est, vel plus laborat, vel majoribus periculis se exponit.

Adrianus VI. in qq. de clavib. post questionem quae incipit, *visio de excommunicatione*, similiter docet, quod duorum idem opus facientium, unus plus consequitur de Indulgentia quam alius; eo quod unus ad causam tanti beneficii majori quam proportione accedat quam alter.

2498 Sixtus IV. & Clemens VIII. effusas nimis Indulgentiarum concessionem ideo revocandas, vel ad veterem consuetudinem moderandas censuerunt, quod nimia earum multitudine & largitate fideles in faciendis poenitentiae fructibus, peccatibusque emendandis stant remissiores. Sic de Clemente VIII. referunt Baronius ad annum 847. n. 4. & Bellarminus l. 1. de Indulg. cap. 12. Sixtus verò IV. extrav. commun. l. 5. cap. 5. sic habet: *propensiori studio praevendendum esse censentes, ne cuiusvis Indulgentiae remissionis, vel facultatis obtentu Christi fideles procliviores ad illicita impiorum committenda reddantur, aut facilitas veniae eis peccata tribuat incentivum... & ne exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, plures Indulgentias à se concessas rescindit, eo quod multorum fide dignorum testimonio accepimus (inquit) quod ob earum multitudinem... fideles praefati ad peccandum... nonnunquam procliviores existant, in non parvum periculum salutis animarum suarum. Unde inde ad peccandum procliviores, nisi quia cum Card. de Lugo arbitrantur poenitentialis satisfactionis necessitatem cessare per obtentum Indulgentiarum? Opinione ergo Cardinalis de Lugo animarum saluti noxiam Ecclesia censet.*

2499 Et ideo, post relatos Pontifices, sapientissimi pariterque sanctissimi Cardinales, tradita à nobis doctrinae faciem pretulerunt, ut S. Bonaventura in 4. dist. 20. a. 8. q. 6. ubi duo dicit. Primò, quod Indulgentiae, quantum est ex potestate & voluntate dantis, tantum valent, quantum promittunt. Secundò, quod tamen non omnibus valent aequaliter, sed secundum aestimationem quam habuit, vel habere debuit, qui Indulgentiam dedit.

Quam (inquit) non oportuit exprimere: quia omnes fideles debent in corde praeiudicare, quod dona & miserationes Sancti Spiritus donentur cum aequo libramine, salvis utique legibus divinae iustitiae. Cardinalis Cajetani verba habes n. 2472. Et non abfimiliter loquitur Card. Bellarminus l. 1. de Indulg. c. 12. cum ait, quod prudentes Christiani Pontificias sic accipiunt Indulgentias, ut simul etiam studeant facere dignos fructus poenitentiae, pro suisque peccatis Deo satisfacere. Et l. 2. cap. 1. Ecclesia, dum largitur Indulgentias, non prohibet studium poenitentiae, imo nos hortatur, & allucit. Et cap. 6. legimus in antiquis Conciliis, Indulgentias concedi solitas, non iis qui se supra modum gravatos dicere, sed qui poenitentiam injunctam, aliquanto tempore, studiose libenterque peregerant. Prolatque ad id Canonibus Conciliorum Ancyran, & Niceni, subiungit: ubi vides, Indulgentias dari diligentibus, negari negligentibus.

2503 S. Carolus Cardinalis Borromaeus Act. p. 7. litt. I. in Epist. Pastor. de disposit. requir. ad lucr. Jubil. anni sancti, populum monet, ne sibi sufficere putet, Romam proficisci, ibique Ecclesias & Sanctorum Reliquias visitare; sed quod hisce jungere debeat veram perfectamque poenitentiam, & iter illud facere, non solum in statu gratiae, sed & cum tanta carnis ac sensuum mortificatione, ut haec ipsa esse possint pro peccatorum suorum satisfactione.

2504 Stephanus Cardinalis Cameracensis, Episcopus Gratianopolitanus, cuius tanta est vitae sanctimonia & asperitas, ut oleribus & aqua vitam in perpetuo jejuniis transigat, totque aliis in austeritatibus, ut a Summo Pontifice eas iustus fuerit mitigare, quemque (nihil tale cogitantem) Innocentius XI. ad Purpuram, ob egregia merita, magnaque virtutes, exivit, in Constitut. Synodal. tit. 5. art. 3. de Indulgentiis docet, quod tunc Indulgentiarum sacrilegium fit abusus, dum peccatoribus persuadetur, quod ad faciendam poenitentiam minimè teneantur. Vide supra n. 2474. Cardinalis quoque Denhoffius in sua Instrucl. Pastor. p. 182. praxim Confessoriorum, levissimas poenitentias Jubilaei tempore pro gravissimis delictis imponendum, reprehendit velut abusum, spiritui & intentioni Ecclesiae contrarium.

2505 Cum iis Benzoniis, Episcopus Lauretanus, lib. 2. de anno Jubil. c. 4. opinionem Cardinalis de Lugo vocat minus piam, usque Ecclesiastico adverterantem. Gondrinus, Archiepiscopus Senonensis, eandem graviter improbat in Epistola sua Pastoral. Godæus eandem confutat, praximque ipsius periculosissimam, & Christiano prorsus indignam pronuntiat. Sicut & Labarius, Episcopus Lectoratensis, in Compend. Theol. seu Instrucl. praecipuar. obligat. homin. lect. 66. de Indulg. Et ipsi tota penè Ecclesia Gallicana concinit, ex qua Episcopi pluraquam triginta assertionem nostram tradunt in suis ad populum Instructionibus & Catechismis. Videri potest celebris Catechismus trium Illustrum Henricorum, Henrici Rupellensis, Henrici Andegavensis, Henrici Lucionensis, Episcoporum, lect. 16. de Indulg. ubi docent, Indulgentiam esse supplementum partis satisfactionis, quae solvenda superest divinae iustitiae. Per eam Redemptoris merita applicari sincerè voluntate facientibus quod possunt, ut Deo pro peccatis suis satisfaciant, ac per hoc dignis, quibus Ecclesia (consideratà eorum infirmitate) moveatur ad remittendam ipsis residuam satisfactionis partem, ad quam alioqui tenerentur. Ita illi, addentes, Ecclesiam, quae spiritu Dei regitur, nihil facere posse contra regulam legis aeternae, quae peccatum impunitum esse non patitur, ideoque per eam peccatoribus concedi non posse impunitatem, seu totam remitti poenam, peccatis ipsorum debitam.

Denique eidem assertioni nostrae calculum summi adiciunt Scholastici praecipui, Athanasiodorensis in Sum. l. 4. tr. de relaxat. per claves q. 3. ubi negat eos in caelum Indulgentia beneficio evolare, qui non faciunt fructus dignos poenitentiae. Guineimus Parisiensis tr. de Sacramento Ordinis c. 4. cum certum sit eos solos Indulgentias percipere, qui mundi sunt & immunes à mortalibus peccatis; nulli ergo certum est, quod Indulgentias percipiat. Certum est autem unicuique, se esse debitorem injunctae poenitentiae, vel injunctae. Quare certum est, neminem debere propter hujusmodi Indulgentias, cessare ab agenda poenitentia; nec committat se periculo, & inestimabilem acerbitatem ignis purgatorii incurrat. Henricus Gandavensis quodlib. ult. q. 14. litt. X. quantitati subsidii, & effectus proportionaliter respondet Indulgentia. S. Antoninus l. 1. tit. 10. c. 3. §. 3. nec credunt Doctores, quod per has Indulgentias generales minus teneatur agere poenitentiam in hac vita; & hoc ut notat Innocentius. Petrus Soto lect. 2. de Indulg. supra relatum Adriani & Cajetani sententiam multò censet probabiliorem, & Juribus magis consonam. Hesselius in Catech. p. 2. c. 46. non est putandum, quod quicumque Indulgentiarum particeps fuerit, si statim moriatur, absque ulla poena continuè ad Caeli gaudia transitorus sit, multum oportet pro peccato poenitent. & valde pie, perf. & que participet Indulgentias, cui hoc contingit: alias plurimum eracuratur. Studium poenitentiae, & satisfactionis, &c. Etlus in 4. dist. 20. §. 10. ex Apostolo, Cypriano, & veteribus Conciliis probat, eos qui graviter deliquerunt, non consequi plenam remissionem per Indulgentiam, nisi ipsi quoque satisfaciendo, certà quâdam proportione, ad tam magnum beneficium accesserint. Neque verò quidquam id derogat Indulgentiis, quae plena, seu plenariae dicuntur. Plenae enim dicuntur Indulgentiae, quarum ea vis est, ut ipsi qui sit preparatus, ex iis accipere queat peccatorum remissionem. Per quod certum est, non omnem satisfactionem excludi: quandoquidem preparatio, seu dispositio requiritur ex parte suscipientis, idque ex lege divina, cui beneficium hoc Indulgentiae plenariae non contrariatur, &c. Idem incempnè verbis dicit Molanus Theol. Pracl. tract. 1. de poenit. c. 14.

Ipsis per omnia concinit Comitulus respons. moral. q. 36. aens, quod quavis plenissima sit Indulgentia, poenas nihilominus non aequaliter condonari universis, qui efficiunt quae requirit Pontifex, sed perinde ut sidem minore, majoreve pietate instructi, Jubilaei gratiam quaerunt. De eleemosyna impertienda, hoc item ex sentu gravissimorum Authorum, tradimus in Jubilaei à Clemente VIII. concessi explicat. tione, eam esse debere dignam opibus & facultatibus ejus, qui impertitur, ceteroquin fractu carere Jubilaei. Sic, inquit, prorsus docuerunt D. Bonaventura... Paludanus... Doran... Major... Henricus... Adrianus... Sylvester... D. Thomas... Angelus.

Concinit pariter Navarrus de Indulg. & Jubil. notab. 15. num. 4. Maldonatus 4. de Indulg. Wigers ad q. 25. Supplem. dub. 7. Sylvius lib. 2. de Indulg. c. 2. Franciscus Genet. Episcopus Vallonensis, Th. Moral. tom. 4. tr. 6. c. 7. Authores Conferentiarum Diocesis Petrocoron. Conferent. 4. Daniel & Guilielmus Episcopi Petrocoron. Theol. Moral. tom. 4. l. 2. tract. 1. c. 6. Merbelius in Sum. Christ. tom. 2. dissert. 4. q. 69. Alexander Natalis Th. Dogm. & Moral. 10. 5. lib. 2. de Indulg. c. 3. reg. 12. Ivenius de

Sacram. differt. 14. c. 4. Et (praeter innumeros alios) Christianus Lupus in differt. de Indulgent. cap. 8. & 10. ubi (postquam offendit, pro lucranda Indulgentia necessaria esse) varia poenitentiae opera, quibus peccator redditur vicinus absolutioni docet, quod Poenitentiales Presbyteri, qui plena Indulgentiae diebus, nullas aut modicas poenitentias imponunt magnis peccatoribus, gravissime exorbitant, & plurimos frustrant Indulgentiae fructu. Quodque in anno Jubilaei, aut quavis alia Indulgentia, non omnes plenam, sed plurimi solum juxta suae poenitentiae, & aliorum bonorum operum merita, & quantitatem, consequuntur remissionem, prout nempe plena satisfactioni magis aut minus per illa accesserint.

2509 Ista fufius prosequi, charitas Christi urfit me, zelusque salutis animarum, ut Confessarii, & Concionatores a mentibus Christianorum falsam illam auferant persuasionem, quod seducti peccatores innumeri Indulgentias abutuntur ad impenitentiam, vel certe ad negligendam poenitentiam, cujus opera dum negligunt, peccatorum gravitatem non sentiunt, caque proinde non emendantes, in ipsis moriuntur, & pereunt.

CAPUT COVI.

Confessarimus tenetur, per se loquendo, poenitentibus imponere, & poenitentes acseptare poenitentiam, seu satisfactionem gravitati multitudinique criminum proportionatam.

2510 Hic etiam charitas Christi, zelusque salutis animarum urget nos ad redarguendam ex sacerdotibus Litteris, Conciliis, Patribus, Sanctis novissimis, & praecipuis Doctoribus, nimiam in poenitentibus injungendis Confessariorum remissionem, qua fit ut peccatorum infinitus numerus, dum a peccatis non revocatur frano poenitentiae salutaris, nec a pravis habitibus, peccando contractis, convenienti medicina curatur, peccata peccatis accumulat, & in peccatis perseverando, tandem pereat. Sit itaque

§. I.

Aperitio probatur ex sacris Litteris.

2511 PRIMò, quia, ut Bellarminus ait conc. 9. in Dom. 4. Advent. Scripturae sacrae, cum de poenitentia loquuntur, ubique cinerem & cilicium commemorant, & tunc plantam amarum, nunc lactum unigeniti adbibendum esse docent Hierem. 4. & 6. Mich. 4. &c.

2512 Secundò, quia Matth. 3. & Luc. 3. v. 8. Praecursor Domini aliam peccatoribus viam non demonstrat, ad fugendam venturam iram (qua sententia aeternae maledictionis post hanc vitam in reprobos fulminebitur, de qua se explicat ibidem v. 10. jam enim securis ad radicem arboris posita est. Omni ergo arbor non faciens fructum bonam, excidetur, & in ignem mittetur) aliam (itaquam) viam ipsis non demonstrat, nisi hanc, facite fructus dignos poenitentiae. Ubi Gregorius Magnus observat (hom. 20. in Evangelia) quòd non solum fructus poenitentiae, sed dignos fructus poenitentiae admonet esse faciendos. Pro cujus explicatione, sciendum est (inquit) quòd quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur, ut licetis utatur... At si quis in fornicationis culpam, vel foris esse, quod est gravius, in adulterium lapsus est, tantò a se licita debet abstinere, quanto se meminit & illicita perpetrasse. Neque enim par fructus boni operis esse debet ejus qui minus, & ejus qui amplius deliquit, aut ejus qui nullis, & ejus qui in quibusdara facinoribus cecidit, & ejus qui in multis est lapsus. Per hoc ergo quod dicitur, facite fructus dignos poenitentiae, uniuscujusque

consentientia convenitur, ut tanto majora acquiras bonorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi insulit damna per culpam.

Tertio ex Act. 26. annuntiabam ut poenitentiam agerem, & convertereretur ad Deum, digna poenitentiae opera faciendo. Veram igitur ad Deum conversionem comitari debet exercitium dignorum poenitentiae operum. Quid est dignorum? quae scilicet proportionata sint magnitudini, multitudinique criminum commissorum. Sic enim SS. Patres unanimi sensu semper intellexerunt, uti proxime videbitur.

§. II.

Probatur etiam ex unanimi sensu, traditioneque Sanctorum, Conciliorumque veterum ac novissimorum.

2514 Quid enim poenitentia seu satisfactio gravitati criminum esse debeat proportionata, uno ore Concilia & Sancti proclamant. Quam magna deliquimus (ait Cyprianus l. de lapsis) tam granditer desecamus... poenitentia crimine minor non sit. Et quid ibidem addit de Sacerdote poenitentiam proportionatam non imponente? peccandi (inquit) fomitem subministrat, nec comprimit delicta ille, sed nutrit... Imperitus est Medicus, qui vulnera vulnerum sinus manus parente contrectat... aperiendum est vulnus, & secundum, & putaminibus amputatis, medela fortiore curandum. Vociferetur & clamet licet aeger impatiens per dolorem, gratias agat postmodum, cum senseris sanitatem.

Clerus Rom. epist. ad Cyprian. ne sint minora remedia, quam vulnera.

2515 Basilius hom. in illud: attende tibi: attende tibi, ut pro delicti proportione, hinc quoque muteris, ex admota tibi medela, valetudinis instauranda subsidium. Magnum est, & grave peccatum? multa opus habes confessione, lacrymis amarulentis, peracri consuetione vigiliarum, indivulso & continenti jejunio.

Chrysostomus homil. 80. ad populum Antiochenum: parem peccatis poenitentiam exhibeamus.

2516 Ambrosius ad virg. laps. grande scelus, grandem necessariam habet satisfactionem... quanta putas, & qualis necessaria poenitentia? quae aut aequet crimina, aut excedat.

2517 Hieronymus in cap. 2. Hierem. levi peccatorum sordè maculatus, levioribus purgatur montis. Porro peccata gravia... nec nitro, nec herbaboris dilui possunt, sed gravioribus dormentis indigent.

2518 Augustinus serm. 34. de divers. c. 12. gravia & mortifera nisi per vehementissimam molestiam... tribulationis poenitentiae non relaxantur. Et Enchirid. cap. 67. agendam dicit poenitentiam secundum modum sui cuiusque peccati.

2519 S. Leo serm. de Octava SS. Petri & Pauli: gravis negligentia, majore satisfactioe curanda est.

2520 Gregorius Pastoral. p. 3. post admonit. 30. scriptum est: potum dedit illis in lacrymis in mensura, ut videlicet uniuscujusque mens tantum poenitendo compunctionis suae bibas lacrymas, quantum se à Deo meminit aruisse per culpas.

2521 S. Eligius hom. 25. majora crimina admittentibus, majora sunt admittenda remedia.

2522 Isidorus lib. 2. de divin. Offic. c. 16. quando in peccando fuit ad mala promptior mensis intentio, tantò devotior debet esse in poenitendo.

2523 Petrus Damiani opusc. de perfect. Monach. c. 2523 6. uniuscujusque quò magis gravatur offensis, eò majori gravandus est pondere satisfactiois. Et serm. 2. de S. Andrea (qui reperitur inter opera sancti Bernardi) ne tibi blandiaris, si graviter peccanti levior poenitentia, vel à nesciente, vel à dissimulante dicitur: cum purgatorii ignis perficere de-